

יָתִיבוּ וְאֶתְעַסְקוּ בְּאוֹרֵייתָא, עַד דְּנִהִיר יוֹמָא. בְּתֵר דְּנִהִיר יוֹמָא, קָמוּ וְאָזְלוּ. עַד דְּהוּוּ אָזְלוּ, חָמוּ חַד גְּבַר דְּהוּוּ אָזִיל בְּאַרְחָא, וְרִישֵׁיהּ עָטִיף, קָרִיבוּ גַבְיָהּ, וְהוּוּ רַחֲשֵׁי (דף רס"ח ע"ב) בְּשִׁפּוֹתֶיהָ, וְלֹא אָתִיב לֹוֹן מְדִי. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאִי הָאִי אִמְלָךְ בְּמֵאֲרִיָּה. יְתִיב רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַחָא וְצִלוּ צְלוֹתָא, וְהָהוּא גְבַר קָאִים בְּקִיּוּמִיהּ בְּאַתֵּר אַחְרָא. בְּתֵר דְּסֵיִימוּ צְלוֹתָא, אָזְלוּ בְּאַרְחָא, וְהָהוּא גְבַרָא אֲשֶׁתְּמִיט מְנִיִּיהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָאִי גְבַרָא, אוּ טַפְשָׁא הוּא, אוּ אֲרַחֲוִי לֹא מְתִישְׂרֹן. אָמַר, נִתְעַסַּק בְּאוֹרֵייתָא, דְּהָא שְׁעֵתָא הִיא.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (משלי ג) כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ וְכַסְיָלִים יִמְרִים קִלּוֹן. כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ, וְכַסְיָלִים יִמְרִים קִלּוֹן. כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ, אֲשֶׁרִי אוֹתָם שְׁמַתְעַסְקִים בְּתוֹרָה. וְטָרַם שְׁפַתָּח בְּדָבָר, קָרַב אֲלֵיהֶם אוֹתוֹ אָדָם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵין לָנוּ לְהַפְסִיק בְּדַבְרֵי תוֹרָה, שְׁפַל מִי שְׁמַשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה, זוֹכֵה לְרֶשֶׁת יְרֻשָׁה שֶׁל הַנְּחִלָּה שְׁלַמְעֵלָה, בְּכַבוֹד שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ, וְזוֹכֵה לְרֶשֶׁת יְרֻשָׁה שֶׁל נַחֲלָה בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּמִי הִיא? אוֹתוֹ שְׁנַקְרָא כְּבוֹד ה', שְׁלֹא פוֹסַק מִהֶם לְעוֹלָם. זְהוּ שְׁפַתּוֹב כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ, הֵהוּא שְׁנַקְרָא כְּבוֹד ה'.

וְכַסְיָלִים יִמְרִים קִלּוֹן, מָאִי הוּא. תָּא חֲזִי, כַּד בַּר נָשׁ אָזִיל בְּאַרְחָא מִיִּשְׂרָאֵל קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֲשֶׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, הָא הוּוּ כְבוֹד יְיָ יְרִית לְגַרְמִיָּה, וְכַמְּה אַפְטְרוּפְסִין סְנִיגוּרִין אֲשֶׁתַּפְּחוּ לְעֵילָא עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, וְכַלְהוּ אוֹלְפִין עָלֵיהּ זְכוּ, קָמִי מְלַפָּא קְדִישָׁא, וְאִי בַר נָשׁ לֹא אֲשֶׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, וְלֹא אָזִיל בְּאַרְחָא דְּמֵאֲרִיָּה, הוּא עֲבִיד קְטִיגוּרָא עָלֵיהּ.

קטגור משוטט באויר (הולך לו), ולא עולה למעלה, אולי ישוב האדם מחטאו. פִּינּוּן שְׂרֹאָה שאין האדם שָׁב וְלֹא רוּצָה להשתדל בתורה, אִזּוּ הוּא עוֹלָה למעלה ומלמד עליו חובה. זהו שפִּתּוּב וְכִסִּילִים מְרִים קִלּוֹן, ועולה למעלה ועושה קטרוג.

פִּתַח וְאָמַר, (זכריה יד) וְאִם מִשְׁפַּחַת מִצְרַיִם לֹא תֵעָלֶה וְלֹא בָאָה וְלֹא עָלִיהֶם תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה וְגו'. מה שונה מצרים כאן מפל שאר העמים, שְׁהָרִי לְכֻלָּם כְּתוּב וְלֹא עָלִיהֶם יְהִי הַגָּשֶׁם, וכאן לא? אֵלֶּא הֲרִי פְרֻשָׁה הַחֲבָרִים, שְׁהָרִי אֶרֶץ מִצְרַיִם אֵינָה צְרִיכָה מִטֵּר, ועל פן אינה בכלל אותן שצריכות מטר, אֲבָל הֵם, דִּין אַחֵר עוֹלָה עָלֵיהֶם, וְיִפָּה אָמְרוּ. בֹּא וּרְאֵה, כְּתוּב (דברים יא) פִּי

הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בֹּא שָׁמָּה לְרַשְׁתָּהּ לֹא כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הִיא אֲשֶׁר יִצְאָתֶם מִשָּׁם וְגו'. שְׁהָרִי הַנֶּהָר הַעוֹלָה, מִמְּנוֹ מִשְׁקִית הָאֶרֶץ, אֲבָל כָּאֵן - לְמִטֵּר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתָּה מַיִם, שְׁהָרִי הָאֶרֶץ הַקְדוּשָׁה מִשְׁקִית תְּמִיד מִן הַשָּׁמַיִם, וְכִשְׂיִשְׂרָאֵל הָיוּ עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, הִיתָה מִשְׁקִית כְּרֹאֵי. וְיָמֵי שְׁמוֹנֶע מִמֶּנָּה תּוֹרָה, כְּאֵלוֹ מוֹנֵע טוֹב מִכָּל הָעוֹלָם. נִכְנָסוּ לְתוֹךְ מַעְרָה אַחַת שֶׁהִיתָה בְּדֶרֶךְ, נִכְנָס עִמָּהֶם אוֹתוֹ הָאִישׁ. יִשְׁבּוּ.

פִּתַח אוֹתוֹ הָאִישׁ וְאָמַר, (שמות לג) וְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה פְּנִים אֶל פְּנִים כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר וְגו'. הַפְּסוּק הַזֶּה אֵין רֹאשׁוֹ סוּפוֹ וְאֵין סוּפוֹ רֹאשׁוֹ, וְלֹא מְלָה זוֹ כְּמְלָה זוֹ. בַּתְּחִלָּה וְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה פְּנִים אֶל פְּנִים - יָפָה. אַחֵר כֶּף וְשָׁב אֶל הַמַּחְנֶה, אַחֵר כֶּף וּמִשְׁבְּתוֹ יְהוֹשֵׁעַ בֶּן נוּן נֵעַר, מֵהוּ? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתְּרַצָּה כְּכּוֹדְנֵנוּ, שְׁכַפְעַת הַזּוּוּג שְׁלָנוּ עִם

וְהָיָה קְטִיגוֹרָא שְׂאֵט בְּאֹרֵא (ואויל ליה), וְלֹא סָלִיק לְעֵילָא, דְּלִמָּא יְתוּב אָדָם מִחוּבּוּי. פִּינּוּן דְּחִמֵּי דְבַר נִשְׁ לָא תָב, וְלֹא בְעֵי לְאַשְׁתַּדְּלָא בְּאוּרֵייתָא, כְּדִין הוּא סָלִיק לְעֵילָא, וְאוּלִיף עָלֵיהּ חוּבָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וְכִסִּילִים מְרִים קִלּוֹן, וְסָלִיק לְעֵילָא וְעַבִּיד קְטֵרוּגָא.

פִּתַח וְאָמַר, (זכריה יד) וְאִם מִשְׁפַּחַת מִצְרַיִם לֹא תֵעָלֶה וְלֹא בָאָה וְלֹא עָלִיהֶם תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה וְגו'. מָאִי שְׁנָא מִצְרַיִם הָכָא, מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין, דְּהָא לְכֻלָּהוּ כְּתִיב (שם) וְלֹא עָלִיהֶם יְהִי הַגָּשֶׁם, וְהָכָא לֹא. אֵלֶּא הָא אוּקְמוּהּ חֲבָרֵייתָא, דְּהָא אֶרְעָא דְּמִצְרַיִם לֹא אֶצְטְרִיף לְמִטְרָא, וְעַל דָּא לֹא הִיא בְּכֻלָּלָא דְּאֵינוּן דְּבַעֲן מִטְרָא, אֲבָל אֵינוּן, דִּינָא אַחֲרָא אֶסְתַּלַּק עָלֵיהֶוּ, וְשִׁפִּיר קָאמְרוּ.

הָא חֲזִי, כְּתִיב (דברים יא) פִּי הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בֹּא שָׁמָּה לְרַשְׁתָּהּ לֹא כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הִיא אֲשֶׁר יִצְאָתֶם מִשָּׁם וְגו'. דְּהָא נִהְרָא סָלִיק, מִנְיָה מִשְׁתַּקֵּייתָא אֶרְעָא, אֲבָל הָכָא לְמִטֵּר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתָּה מַיִם, דְּהָא אֶרְעָא קְדִישָׁא מִן שְׁמַיָּא אֶתְשַׁקֵּייתָא תְּדִיר. וְכֵד יִשְׂרָאֵל הוּוּ עֶסְקִין בְּאוּרֵייתָא, הוּוּ אֶתְשַׁקֵּייתָא כְּדָקָא יָאוּת. וּמֵאֵן דְּמִנְע אוּרֵייתָא מִנְיָה, כְּאֵילוֹ מִנְע טַב מִן כָּל עֲלָמָא. עָאלוּ לְגוּ מַעְרְתָא חָדָא דְּהוּוּ בְּאֶרְחָא, עָאל הָהוּא גְבַר עַמְהוֹן, יְתַבּוּ.

פִּתַח הָהוּא גְבַרָא וְאָמַר, (שמות לג) וְדַבֵּר יְי' אֶל מֹשֶׁה פְּנִים אֶל פְּנִים כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר וְגו', הָאִי קָרָא לָאוּ רִישִׁיָּה סִיפִיָּה וְלֹאוּ סִיפִיָּה רִישִׁיָּה. וְלֹא מְלָה דָא כְּמְלָה דָא, כְּקְדַמִּיתָא וְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה פְּנִים אֶל פְּנִים שִׁפִּיר, לְבַתֵּר וְשָׁב אֶל הַמַּחְנֶה, לְבַתֵּר וּמִשְׁבְּתוֹ יְהוֹשֵׁעַ בֶּן נוּן נֵעַר, מֵהוּ? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְדַאי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בִּיקְרָא דִּילָן, דְּהִשְׁתָּא זְוּוּגָא